

POSTANOWIENIE

Dnia 11 sierpnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jan Górowski

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa - Dyrektora Izby Celnej w R.
przeciwko I.R. Towarzystwu Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w W.
z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej - Przedsiębiorstwa
Spedycji Międzynarodowej C.H. W. S.A. w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 11 sierpnia 2011 r.,
zażalenia strony pozwanej na postanowienie zawarte w punkcie 2
wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 15 grudnia 2010 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje kwestię
rozstrzygnięcia o kosztach do ponownego rozpoznania
i orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 15 lipca 2010 r. Sąd Apelacyjny w sprawie z powództwa Skarbu Państwa – Dyrektora Izby Celnej w R. przeciwko I.R. Towarzystwu Ubezpieczeń S.A. w W. z udziałem po stronie pozwanej interwenienta ubocznego Przedsiębiorstwa Spedycji Międzynarodowej C. H. W. S.A. w W. na skutek apelacji pozwanego zmienił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 15 kwietnia 2009 r., w pkt 1 w ten sposób, że oddalił powództwo i obciążył Skarb Państwa nieuiszczonymi kosztami sądowymi, zaś w pkt 2 w ten sposób, że zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 17.461 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego, w tym kwotę 6.317 tytułem zwrotu wynagrodzenia pełnomocnika. Na rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażalenie wniosła strona pozwana. Skarżąca wniosła o zmianę orzeczenia przez zasądzenie – ponad zasądzoną kwotę od powoda na rzecz pozwanego kwoty 13.133,68 zł. W odpowiedzi na zażalenie strona powodowa wniosła o oddalenie zażalenia, twierdząc, że Sąd Apelacyjny rozstrzygnął o wszystkich kosztach sądowych oraz zasądził na rzecz pozwanego zwrot kosztów zastępstwa procesowego, wobec czego rozstrzygnięcie to w pełni uwzględnia wniosek pozwanego w zakresie zasądzenia kosztów procesu, zaś niedopuszczalne byłoby zamieszczenie w rozstrzygnięciu postanowienia o zwrocie kosztów już poniesionych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c., dodanym przez ustawę z dnia 19 marca 2009 r. zmieniającą kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 69, poz. 592), zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także na postanowienie sądu drugiej instancji co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji. Przepis ten rozszerza krąg wyjątków od zasady, że nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego na postanowienia sądu drugiej instancji inne, niż kończące postępowanie w sprawie.

Strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 § 1 k.p.c.). Wskazany przepis ustanawia dwie zasady rozstrzygnięcia o kosztach procesu, tj. zasadę odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasadę

orzekania o zwrocie kosztów niezbędnych i celowych. Zgodnie z zasadą unifikacji i koncentracji kosztów postępowania, których wyrazem jest art. 108 § 1 k.p.c., w orzeczeniu końcowym sąd orzeka o wszystkich kosztach przy zastosowaniu adekwatnej do wyniku postępowania zasady. Konsekwencją tego jest objęcie tą zasadą wszystkich elementów kosztów.

W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2009 r. uwzględnił powództwo, zasądził od pozwanego kwotę 4.462,68 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, jak również nakazał pobrać od pozwanego kwotę 5.571 zł tytułem uiszczenia opłaty od pozwu (k. 157-158). Wyrokiem z dnia 20 października 2009 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym (k. - 226). Wyrokiem z dnia 9 września 2010 r. Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok, przekazując sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego (k. - 312). Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 15 grudnia 2010 r. oddalił powództwo, jak również zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 17.461 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego, w tym kwotę 6.317 tytułem zwrotu wynagrodzenia pełnomocnika (k. - 325). Sąd Apelacyjny obowiązany był orzec o kosztach postępowania apelacyjnego oraz o kosztach wcześniejszego postępowania, które toczyło się przed ostatecznym zakończeniem postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, że kosztami postępowań pierwszoinstancyjnego, apelacyjnego i kasacyjnego poniesionymi przez pozwanego, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu, obciążono przegrywającego powoda (art. 108 § 1 w zw. z art. 98 § 1, 391 § 1 k.p.c.) zasądzając ich zwrot. Nieuiszczonymi przez powoda kosztami sądowymi, w braku podstaw do obciążenia nimi pozwanego, obciążono Skarb Państwa (art. 113 ust. 1 i 5 u.k.s.c).

Zdaniem strony załączającej się sąd zaniechał orzeczenia o zwrocie na rzecz pozwanego kosztów procesu w zakresie opłaty sądowej, którą pozwany zobowiązany był uiścić na podstawie uchylonego w toku procesu wyroku Sądu Okręgowego z dnia 14 kwietnia 2009 r., jak również zaniechał zasądzenia kwoty

przekazanej pozwanemu tytułem kosztów zastępstwa procesowego na podstawie wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 14 kwietnia 2009 r. Wskazano, że Sąd Apelacyjny powinien uwzględnić w ramach rozstrzygnięcia te kwoty, które pozwany już uiszczył na podstawie wyroku Sądu Okręgowego i pierwszego wyroku Sądu Apelacyjnego. Za substrat zaskarżenia uznano dorozumiane oddalenie wniosku pozwanego o zwrot kosztów procesu odnośnie do kwot uiszczonych przez pozwanego na podstawie uchylonych w toku sprawy orzeczeń sądu pierwszej i drugiej instancji. Żalący się zaznaczył, że uiszczenie przez niego kosztów zastępstwa procesowego w związku z wydaniem orzeczenia sądu I instancji i pierwotnego wyroku sądu odwoławczego wynikało z prawomocności tych orzeczeń.

Odnosząc się do tych twierdzeń należy podkreślić, że Sąd Najwyższy nie jest uprawniony ani zobowiązany do dokonywania ustaleń co do rozliczeń kosztów procesu poniesionych i faktycznie przekazanych między stronami. Zachodzi zatem potrzeba wyjaśnienia tych okoliczności i dokonania ustaleń przez Sąd Apelacyjny, jak również rozliczenia kosztów procesu z uwzględnieniem tych kwot, które strona pozwana przekazała już stronie powodowej.

Z przedstawionych powodów orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).